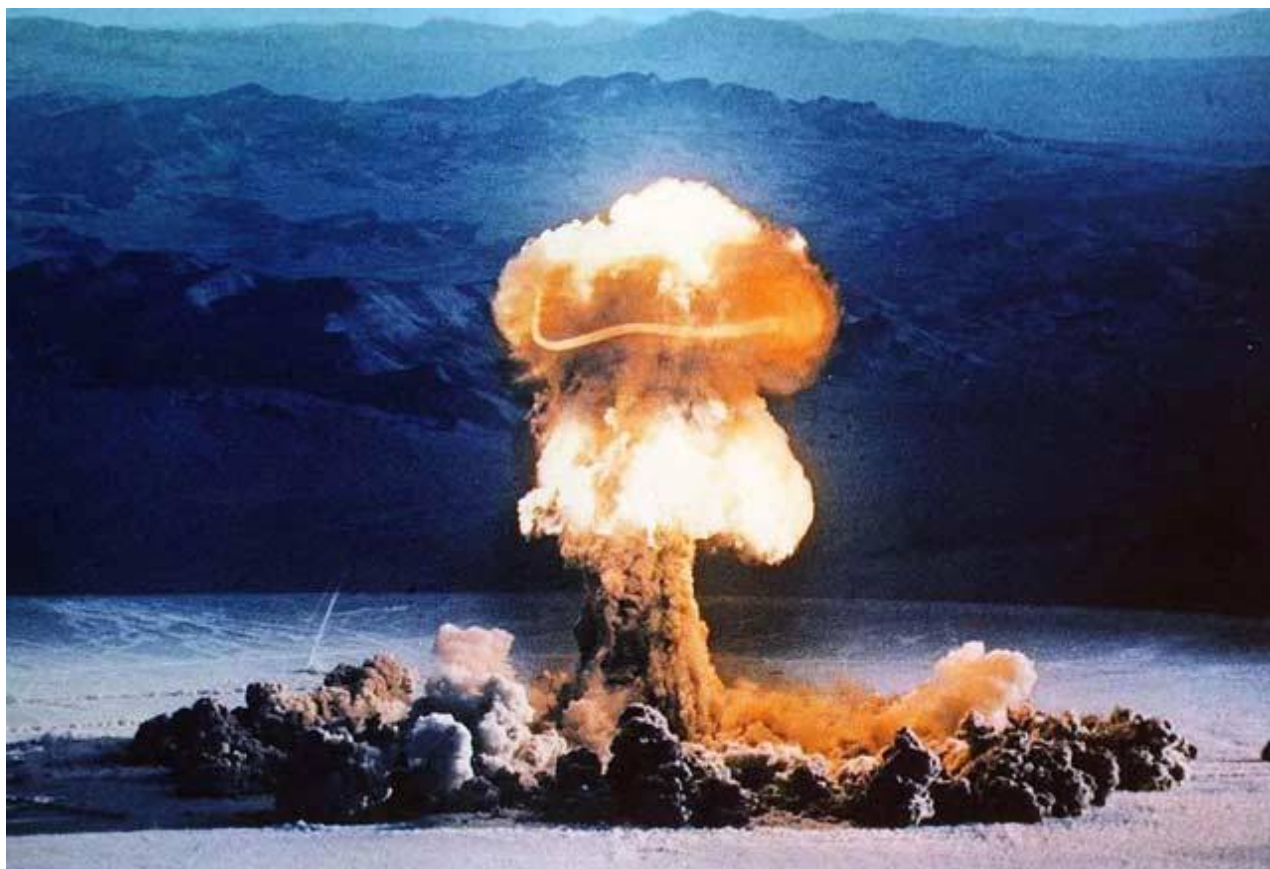

Zbyněk Fiala: Aby tu úzkost ochutnali taky

infokuryr.cz/n/2022/10/03/zbynek-fiala-aby-tu-uzkost-ochutnali-taky

kuryr

3. října 2022

Ruská anexe čtyř ukrajinských území a poznámky prezidenta Putina o použití všech prostředků k jejich obraně dostávají svět do situace, ve které byl naposledy v říjnu před 60 lety. Poučení? Tenkrát byl život lidstva zachráněn před požárem jaderné války řešením, které bylo zřejmé od prvního okamžiku.

Boje na jižní ukrajinské frontě probíhají jako na houpačce. Rusům znovu hrozilo obklíčení, a tak po Izjumu opustili i Lyman a přišli o zásobovací cesty. Ukrajinci za tuto ofenzívu platí obrovskými ztrátami, které jsou podle ruských zdrojů běžně desetkrát větší než průměrných padesát obětí deně, o kterých mluví ukrajinský prezident Zelensky.

Situaci však mění referenda, která proběhla na čtyřech územích, v Luhansku, Doněcku, Chersonu a Záporoží. Není jasné, zda se týkají jen okupovaných území, nebo celých administrativních oblastí, a je

vlastně jedno, kdo je uzná. Jejich hlavní smysl spočívá v tom, že nabízejí legalisticky hájitelnou možnost sáhnout do širšího rejstříku prostředků podle platné ruské válečné doktríny a bránit uvedené regiony stejným způsobem, jako kdyby byla ohrožena Matička Rus. Tedy i nasazením jaderných zbraní.

Zpočátku jen taktických, a pak by se vidělo. Nebo taky nevidělo.

Komu se zdají možnosti právního kličkování na tomto poli omezené, ať se podívá na argumentaci v jiných válkách jinde. Války se vedou proto, aby se vyhrálo, ne aby se vysvětlovalo.

Bývalý předseda protiteroristické skupiny při Bílém domě Richard Clarke popisuje schůzku s prezidentem Georgem W. Bushem z roku 2001, krátce poté, co civilní letadla unesená arabskými teroristy narazila do newyorských dvojčat. Amerika byla rozžučena do běla.

Clarke v podzemní konferenční místnosti Bílého domu pro tajná jednání sdělil, že chystaný podzimní útok na Afghánistán by mohl porušit mezinárodní právo. Prezident zaječel:

„Nezajímá mě, co říkají mezinárodní právníci, prostě chceme někomu nakopat prdel!“

Našel jsem to v překladové knize Noam Chomsky: Kdo vládne světu? na straně 295 dole. Vydalo ji Karolinum, mateřské nakladatelství Univerzity Karlovy roku 2019.

Drsnému nahlédnutí do zákulisí absolutní moci předchází v této knize podstatnější sdělení, ze kterého vyplývá, že globální válka proti teroru prezidenta Bushe mladšího, na které jsme se odevzdaně podíleli českými kontingenty, byla od začátku více válkou proti válce proti teroru.

Když bombardování Afghánistánu v říjnu 20012 spustilo, uznávaný vůdce protitalibánských bojovníků (a předtím proti sovětské invazi, tedy za plné podpory Američanů) Abdul Haq to označil za „velkou

porážku“ svého úsilí svrhnout Tálibán zevnitř. Clarke tento cíl považoval za splnitelný.

Jistě, jste-li silnější, žádné právo nepotřebujete. Ale když si právo nevrzne, soupeři jsou smyšlení a bojujete za pohádkové cíle, neuvidíte ty skutečné. Nebo si jich všimnete pozdě, až vás poženou jako v Afghánistánu, kde alianční jednotky v panice prchaly, „zrazeny demokratickým obyvatelstvem“ této nejchudší země světa.

Za tu dobu se celkové náklady prohrané globální války proti teroru, která běžela ještě v Iráku, Sýrii, Pákistánu či Libyi, vyšplhaly na 8 bilionů dolarů, a to nepočítáme rozvrácený Blízký východ a Severní Afriku, miliony mrtvých a hlavně náborový efekt těchto válek pro posilování řad bojovníků protivníka a odvetné teroristické akce po celém světě.

Jiné poučení najdeme v Kubánské krizi, když Američané na zpravodajských snímcích Ostrova svobody objevili ruské rakety. Tam byl přístup mnohem serióznější. Popisuje to Peggy Noonan z Wall Street Journal nad odtajněnými archívy. Takhle o tom píše v sobotním vydání, nabízím krácený a editovaný strojový překlad. Začíná výňatky z přepisu schůzky Bílého domu v první den, tedy 16. října 1962.

Ministr zahraničí Dean Rusk: “Pane prezidente, to je samozřejmě vážná situace s dalekosáhlými důsledky. Nikdo z nás nevěřil, že Sověti zajdou tak daleko.”

Prezident John Fitzgerald Kennedy se zeptal, proč by to Rusové dělali.

Generál Maxwell Taylor naznačil, že si možná nejsou jisti svými jadernými zbraněmi dlouhého doletu a usilují o umístění těch kratších.

Podle Ruska je možné, že Nikita Chruščov žije “ve strachu” z amerických jaderných zbraní v Turecku, a chce, abychom stejnou úzkost ochutnali taky.

Američtí úředníci už věděli, kde je většina raket a odpalovacích zařízení na Kubě umístěna, ale nevěděli, kde jsou jaderné hlavice nebo dokonce, kdy by dorazily.

Měly by USA zaútočit na základny? Pokud ano, měli by se Sověti nejprve varovat?

Kennedy: “Varovat je totéž jako varovat všechny. Nemůžete oznámit, že od dneška za čtyři dny je sejmete. Do tří dnů vám sdělí, že už na nich mají hlavice. Když pak přijdeme a zaútočíme, tak je vypustí.”

Prezident Kennedy informoval telefonem britského premiéra Harolda Maxmilana, a ten usoudil, že Sověty by mohlo povzbudit ke stažení zbraní něco, co by jim zároveň umožnilo „zachovat tvář.” Navrhl „dočasně znehybnit naše rakety Thor v Anglii” a JFK řekl, že tu myšlenku pošle dál. Je zřejmé, že Západ se snažil situaci uklidnit a povzbudit konstruktivní kroky, ovšem pokud by se Macmillanův návrh dostal na veřejnost, mohl by za to doma politicky zaplatit. Taky se o tom nikdy nezmínil.

Prezident Kennedy se zaměřil na velké strategické jaderné zbraně, ale nevěděl a nemohl vědět, že Chruščov poslal na Kubu také menší, taktické atomovky. Přivezl je o něco dříve sovětský velitel posádky na Kubě. Kdyby se JFK rozhodl pro bombardování zjištěných strategických raket, místo aby použil námořní blokádu a kreativní diplomacii, mohl vyvolat to, čemu se snažil zabránit.

Nakonec samozřejmě Chruščov rakety stáhl. A Kennedy, který už dříve přiznal, že Zátoka sviní byla chyba, zopakoval slib, že nenapadne Kubu. Tajně slíbil i to, že USA odstraní své rakety z Turecka.

Tím ale příběh nekončí. O osm měsíců později, v červnu 1963, Kennedy přednesl projev, ve kterém popsal, jak ho krize přesvědčila, že celá studená válka musí být přehodnocena. „Nemůžeme v ní pokračovat s velmocemi, které mají obrovské jaderné arzenály a možná se chystají k jejich použití. Jediná taková jaderná zbraň má téměř 10krát větší výbušnou sílu, než shodila na bojiště veškerá spojenecká letadla během celé druhé světové války. Velká jaderná výměna by mohla uhasit svět.

Přitom Amerika a Sovětský svaz jsou „téměř jedinečné mezi hlavními světovými mocnostmi v tom, že jsme nikdy nebyli ve válce mezi sebou.”

“Především jaderné mocnosti musí při obraně vlastních životně důležitých zájmů odvrátit konfrontace, které protivníka přivedou do situace, kdy volit lze jen mezi ponižujícím ústupem a jadernou válkou.”

Prezident Kennedy nakonec informoval, že v Moskvě brzy začnou rozhovory o smlouvě o zákazu komplexních jaderných zkoušek, a slíbil, že se bude od této chvíle chovat, jako by ta smlouva byla uzavřena.

Také o mnoho let později Ronald Reagan řekl, že „jadernou válku nelze vyhrát a nelze v ní ani bojovat.” Byl šokován, když roky před svým prezidentstvím strávil den ve strategickém řídicím centru NORAD a vyslechl všechny důsledky doktríny vzájemného zaručeného zničení.

Když už byl Reagan prezidentem, mezi lety 1982 a 1985 zemřeli tři sovětsí vůdci, ale nakonec ten americký přece jen získal partnera, se kterým mohl spolupracovat. Byl jím Michail Gorbačov, se kterým pak v Reykjavíku v roce 1986 společně navrhoval zcela zrušit jaderné zbraně. Nakonec dosáhli historické dohody o omezení jaderných zbraní.

Tolik z komentáře listu Wall Street Journal. Pohled do zákulisí velké politiky, který nabízí poznámky a nahrávky z historických jednání, přitom ukázal, že původní zdroj Kubánské krize, americké jaderné rakety v Turecku na hranicích Sovětského svazu, byl ministru zahraničních věcí Deanu Ruskovi zřejmý od prvního okamžiku. Stejně tak věděl, že se chystal útok USA na Kubu, byť jej pak ke stejnému datu nahradila amatérská akce kubánských exulantů v Zátocě sviní. Sověti i Kubánci se měli čeho bát a měli důvod dát ochutnat americké straně, jaké to je.

Připomíná to známý vtip.

Víš, co je největší blaho? Mlátit se kladivem do palce u nohy.

Mlátit se do palce? To je blaho?

To ještě ne. Ale teď si představ to blaho, když přestaneš!

Dobrá je taky stará moudrost:

Nezlob se na zrcadlo, když máš křivou hubu!

Zbyněk Fiala

Sdílet: